

Nő az elégedetlenség Németországban

BAUER BENCE | A MAGYAR-NÉMET INTÉZET AZ EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRT IGAZGATÓJA

Félidőre elfogyott a bizalom Németországban: a kormányzó baloldali és liberális pártok leszerepeltek, az ellenzék erősödött, de kérdés, kitör-e idén a karanténból az AfD.

Az új év első napján bombaként robbant a Civey közvélemény-kutató cég legfrissebb mérése, miszerint a keletnémet Szászországban már 37 százalékon áll a jobboldali Alternatíva Németországért (AfD) formáció, a miniszterelnököt adó Kereszténydemokrata Unió (CDU) pedig 33 százalékkal a második. Még nagyobb meglepetést keltett, hogy sem a Németország Szociáldemokrata Pártja (SPD), sem a Szabad Demokrata Párt (FDP) nem jutna be a szászországi parlamentbe, a tartományi választás egyébként ősszel lesz. A helyi viszonyokat tükröző kutatás rámutat a német politikai helyzetre. Úgy fest, hogy a balliberális-zöld szövetségi kormány elvesztette az emberek bizalmát: decemberben 82 százalék úgy nyilatkozott, hogy elégedetlen a szociáldemokrata Olaf Scholz vezette kabinet munkájával.

A BALOS POLITIKA KÖVETKEZMÉNYEI

Az SPD, a Zöldek és az FDP alkotta, 2021 őszén hatalomra kerülő jelzőlámpakormány a CDU-s Angela Merkel tizenhat évi kancellársága után nagy becsvággal vágott neki a közös munkának, magát a haladás koalíciójaként meghatározva. A programon egy teljes baloldali agenda állt, minden velejárójával. A modernizáció jegyében nemcsak a vélt vagy valós társadalmi elvárásoknak megfelelni próbáló Merkel politikáját viszik tovább teljes meggyőződéssel, főleg gender-, bevándorlás- és energiakérdésekben, de mindenáron egy sokkal radikálisabb, dogmatikus baloldali identitáspolitikát igyekeznek megvalósítani. Tudni kell, hogy Merkel a zöld- és baloldali szavazók körében mindig népszerűbb volt, mint a konzervatív szavazóbázison

belül. Most a baloldali ideológia teljes mértékben átgazol a németek életén, ők pedig egyre inkább elfordulnak a kormány és az azt alkotó pártok radikális ötleteitől és politikai megvalósításuktól.

Mindenekelőtt a merkelei örökséget elszántan továbbvinni akaró Zöldek világképe, társadalompolitikája dominálja a kormányzat jelentős döntéseit. Azonban olyan utópikus képet szándékozik valóra váltani a párt, ami minden korábbi elképzelést megszégyenít. Ez megjelenik a társadalom-, az identitás-, a gazdaság- és az Európa-politikában is. Ráadásul ez a tempó és vehemencia eddig ismeretlen volt a német közéletben. A társadalompolitikában a „teljes modernizáció” jegyében beadták az önrendelkezési törvény tervezetét, amely akár 14 éves gyerekeknek is elérhetővé teszi a nemváltoztatás intézményét

– bemondásra, akár szülői tiltakozás ellenére is. Néhány éve egyes hivatalos dokumentumokban a nő és a férfi megnevezés mellett kipontozott variáns is áll, s mindenki maga döntheti el, hogy milyen neműnek vagy akármi másnak érzi magát. Már tavaly óta legális az abortusz reklámozása, de például a cigarettareklám be van tiltva, szintúgy az üzletek vasárnapi nyitvatartása. Most napvilágot láttak olyan zöldelképzelések is, hogy teljesen legalizálni kell a terhesség megszakítását. A könnyű drogokat április 1-jétől hivatalosan lehet fogyasztani havi 50 gramm mennyiségig. A woke mozgalmak hódítását, a gendernyelvezet és a genderörület térfoglalását a Zöldek teljes mértékben támogatja.

A strukturális okok miatt gyengélkedő gazdaság helyzetét számos lépés tovább nehezíti. A német cégek amellet, hogy magas adóktól és a mindent behálózó bürokráciától szenvednek, Európában az egyik legnagyobb árat kénytelenek fizetni az

elhibázott energiapolitika miatt. Az atomerőműveket ideológiai alapon 2023. április 15-éig mind bezárták, az orosz energiahordozók behozatala leállt, így maradt a drága amerikai, holland és norvég gáz, illetve a klímasemlegességre fittyet hányó szén-erőművek. A megújuló energiaforrások kiépítése lassabban halad a tervezettnél. A január 1-jétől hatályos épületenergetikai törvény előírja, hogy az új építésű ingatlanok fűtését 65 százalékban megújulókkal kell megoldani, ami extra terhet ró a háztartásokra és a cégekre.

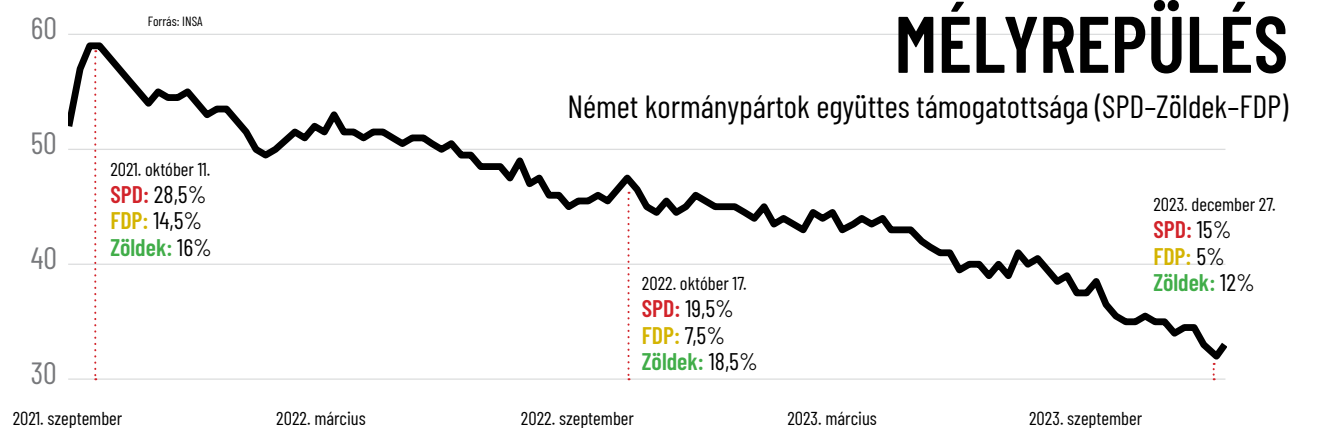
Januártól az inflációkövető lakossági juttatások az egekbe szöktek: nemcsak nagyobb mértékben emelkedtek, mint a bérek, hanem a gyerekeseknél gyakorta magasabb összeget adnak ki, mint ha dolgoznának a szülők. Ráadásul a juttatást igénybe vevők 62 százaléka migráns, ami feszültséget okoz. Kisebb cégek panaszkodnak, hogy nem találnak munkatársakat, hiszen matematikailag már nem éri meg dolgozni.

A fiskális politika sem alakul jól: az egykor büszke Németország 2024 elején elfogadott költségvetés nélkül áll, hiszen az alkotmánybíróság elkaszált egy tervezetet, amelyben trükkösen át akartak címkézni 60 milliárd eurót. A felelőtlen költség egyébként a kormány első percétől jellemző, elég az új adósságokra, az ukrajnai háborús kiadásokra, a szociális juttatásokra és a migráció finanszírozására gondolni.

BAJOK A RADAR ALATT

Németország utóbbi évei a lassú, de folyamatos lejtmenetről szóltak. A németek a görög mentőcsomagok révén megtanulták, hogy igenis van ingyenebéd, az országuk mindig mindent kifizet, ezért nem is nagyon van következménye a felelőtlen gazdálkodásnak. Később az Európai Központi

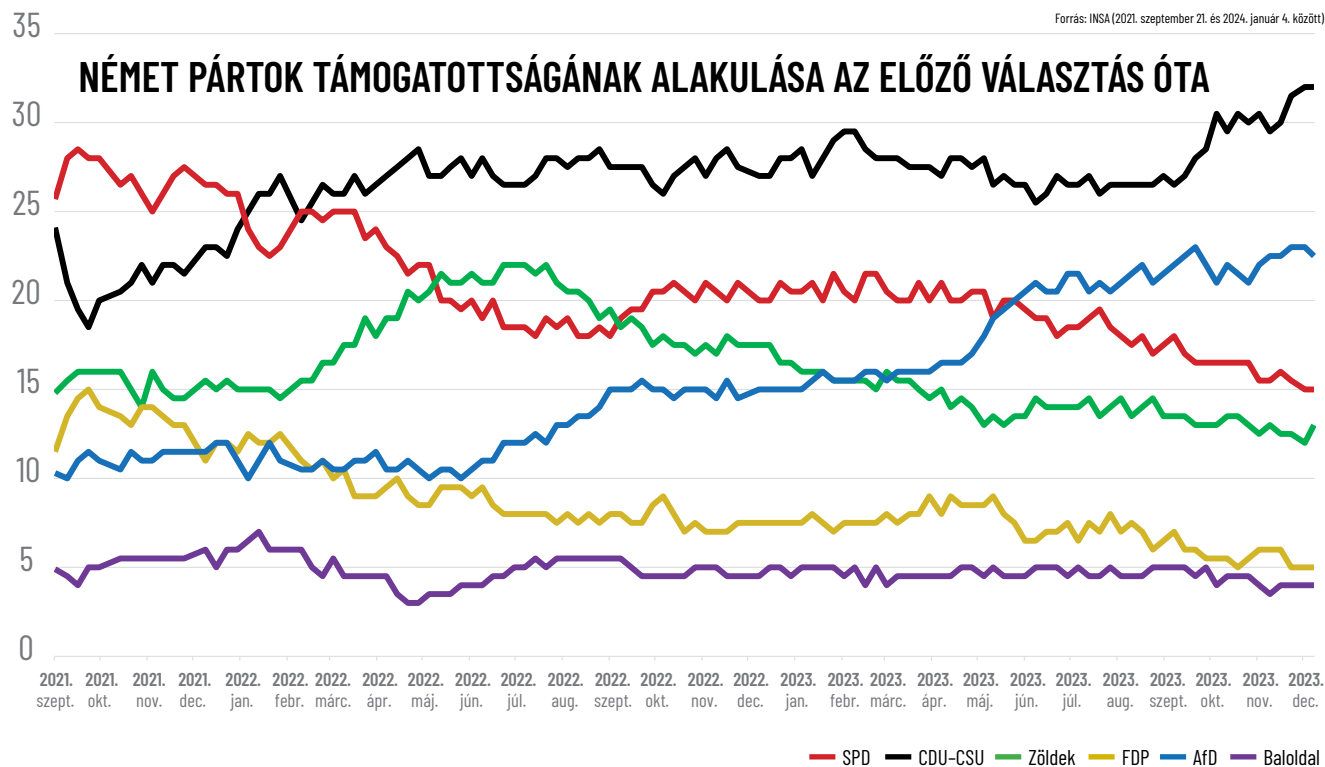
Olaf Scholz
kancellár
a zöldpárti
Robert Habeckkel
és Annalena
Baerbockkal.
Nem áll jól
a szénájuk

Bank kötvényszerzési programja arra is rámutatott, hogy igenis lesz európai adósságunió, mindez német javaslatra, egy CDU vezette kormány alatt. A 2015-ben berobbanó migrációs problémákat a társadalom még ki sem heverte, jöttek az újabb bevándorlási hullámok, egyre intenzívebben. A világjárvány és az energiaválság pedig beütötte az utolsó szöveget az eddigi német modell koporsójába. Az a koronavírus-válság, amely hazánkban évekkorábban lefutott, a német társadalomra még ma is hatással van: sokáig tartott a kilábalás, nőtt a társadalmi feszültség, a gyanakvás, a félelem, a denunciació hajlam az oltatlanok diszkriminálására.

„A német cégek Európában ez egyik legmagasabb árat kénytelenek fizetni az elhibázott energiapolitika miatt”

Mind a három válság a társadalom szegényebb rétegeit érintette mélyen. A kisebb jövedelműek szenvedik meg jobban a migrációt, hiszen a bevándorlók az olcsóbb lakásokat engedhetik meg magunknak, a rosszabb negyedekbe költöznek, s nagymértékben igénybe veszik a közszolgáltatásokat és a szociális juttatásokat. Mindebből a jobb körülmények között élők csak keveset vesznek észre. Így volt ez a covid-járvány okozta kihívásokkal is, hiszen a szegényebbek, a rosszabb fizetésűek kevésbé tudtak távmunkában dolgozni, nekik be kellett járniuk, a gyerekeik pedig felügyelet nélkül

AZ ELÉGEDETLENSÉG NAPJAI

Hétfőn a gazdák kezdtek nagyszabású tiltakozásba traktoros felvonulásokkal és útzárakkal, szerdától pedig a mozdonyvezetők sztrájkjára készült Németország. Eközben az AfD folyamatosan erősödik az elégedetlen szavazók megszólításával.

Migrációellenes, AfD-párti tüntetők decemberben a szászországi Drezdában

WIR SCHAFFEN DAS?

A migráció 2024-ben is Németország legvitatottabb témája marad. A múlt évben az utolsó hónapig 325 ezer menedékkérő érkezett, nem számítva az ukránokat. A migráció okozta szociális, lakhatási, oktatási, közbiztonsági és társadalmi problémák jelentősen növelték a társadalmi frusztrációt és elégedetlenséget. A kormány látszatintézkedésekbe kezdett, valódi megoldási javaslatokkal továbbra sem állt elő. Az egyetlen ötlete, hogy a kitoloncolások évi néhány ezres számát nagyjából hatszázzal megnövelné. A kormány a mai napig juttat pénzt a Földközi-tengeren migránsokat illegálisan Európába fuvarozó „életmentő” hajóknak – Olaszországgal konfliktust vállalva –, ezzel is serkentve a bevándorlást. Az új állampolgársági törvény ráadásul öt-, sőt egyes esetekben már hároméves németországi tartózkodás esetén állampolgársággal jutalmazza a bármilyen jogcímmel és módon az országba érkezőket, egyes számítások szerint több millió embert. Ezekkel és a lakossági juttatások vonzó lehetőségeivel még inkább bevándorlóországgá akarják változtatni Németországot – ami a Zöldek szerint jó és kívánatos. De ma már a németek 70 százaléka elutasítja a migrációt, emiatt futott fel az AfD, s vesztek bizalmat Scholzék.

FOTÓ: AFP / ROBERT MICHAEL / DPA

maradtak. Az energiaválságban hasonló a helyzet. Ezekből a krízisekből nem tudott kijönni Németország: a társadalmi elégedetlenség növekedése abban is megmutatkozik, hogy az emberek kétharmada szerint az állam nem tudja ellátni a közfeladatait.

„A felelőtlen költés a kormány első percétől jellemző”

VÁLTOZIK A KÖZHANGULAT

Január eleji adatok szerint a CDU 33 százalékon áll, a három kormánypárt együtt ugyanennyi választópolgárt tudhat maga mögött, az AfD-t 23 százalékra mérték, a többi párt pedig nem rúg labdába. Ilyen helyzet még nem volt Németországban: a tavalyi tartományi választásokon nagyot bukott mind a három kormánypárt, a németek többsége előre hozott választást akar, és nem is hiszi, hogy a kormány kihúzza a ciklus 2025. szeptemberi végéig.

Nagy a tét, hiszen 2024-ben Brandenburgban, Szászországban és Thüringiában tartományi választás lesz, s mindenhol messze az Alternatíva Németországért áll az első helyen. Nem zárható ki, hogy abszolút többséget szerez, s ősztől AfD-s miniszterelnökök lesznek. Ma már a németek többsége ebből indul ki. A mérésekben erősödő CDU nagy dilemmában van. Korábban kategorikusan kizárta, hogy bármilyen módon közösködjön az AfD-vel, a szavazói egy része – főleg keleten – ezt várja tőle. Annyira, hogy kész az AfD-re szavazni, hogy kikényszerítse a szervezet kitérését a politikai karanténból. A többi politikai erő nemcsak szisztematikusan elzárkózik az együttműködéstől, és kiközösíti az AfD-t, hanem már a pártalapítványnak járó állami dotációt is megvonja tőle, törvényben rögzítve. Mindez erősíti az Alternatíva Németországért rendszerellenes jellegét, egyben mártírszerepbe taszítja a pártot. A migráció témájában erőteljesen politizál a szervezet, és a választók szemében hitelesen tud fellépni, bár még mindig erősen heterogén: mérsékelt és szélsőjobb emberek is megférnek a sorai között.

A Merkel-kormányok elhibázott döntései csak segítették az AfD-t. A jelzőlámpa-koalíció katasztrofális egyenlege, a migráció erősödése, az általa keltett problémák markáns megjelenése, a társadalmi törésvonalak okozta csalódottság, elégedetlenség, frusztráció az ellenzéknek kedvez – nagyobb mértékben az AfD-nek, mint a CDU-nak. Utóbbi ráadásul hármassá válságban van a viszonylag szép közvélemény-kutatási számok ellenére. Egyrészt minden tartományban, ahol kormányoznak a kereszténydemokraták, a baloldallal vannak koalícióban. Másrészt tartalmilag minden rossz döntés mögött – legyen szó a migrációról vagy az energiapolitikáról – Angela Merkel húzódik meg. Harmadrészt pedig a vezetőség Friedrich Merz pártelnök és Carsten Linnemann főtitkár kivételével azokból az emberekből áll, akik támogatták a merkeli kurzust. A CDU így jó szereplés esetén is „csak a pestis és a kolera között dönthet”, azaz a Zöldekkel vagy az SPD-vel kormányozhat. Azzal ugyanis alig lehet kalkulálni, hogy szövetségi szinten kormányt alkotna az AfD-vel. Igazán szorított helyzetben ősszel lesz, ha több jobboldali kormány alakul Kelet-Németországban, de az csak az AfD-vel lehetséges. Mindez persze akkor nem számítana, ha az Alternatíva Németországért egyedül tudna kormányozni Brandenburgban, Szászországban vagy Thüringiában. Akkor törne ki aztán az igazi palotaforradalom, de ettől egyelőre messze vagyunk. |m|